

[Formanden.]

danske stat eller danske humanitære organisationer, og til at bevare deres pensionsanciennitet ved indtræden i den danske stilling, alt mod indbetaling af den oprindelige pensionsydelse?"

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid efter spørgetiden i morgen.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Kjeld Philip): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring i lov om tipning.

Lovforslaget går ud på at ændre fordelingen af overskuddet fra Dansk Tipstjeneste A/S til fordel for idrætsformål og må ses på baggrund af den nedgang i tipstjenestens omsætning, der har fundet sted, siden de nugældende regler om fordeling af overskuddet blev fastsat i 1956.

Fra regnskabsåret 1956-57 og til regnskabsåret 1959-60 er den overskudsandel, der tilfalder idrætsformål, faldet fra 4 900 000 kr. til 4 239 000 kr. eller med 661 000 kr.

Denne nedgang er af en sådan størrelse, at de forskellige idrætsforbund står over for at måtte begrænse deres virksomhed.

For at imødegå en sådan uheldig udvikling foreslås det at lade idrætten få den del af tipsselskabets overskud, der efter de nugældende regler tilfalder ungdommens uddannelsesfond, og som i regnskabsåret 1959-60 udgjorde 589 000 kr.

Forslaget får ikke nogen indflydelse på størrelsen af de midler, hvorover ungdommens uddannelsesfond kan disponere. Beløbet er fastsat i lovgivningen, og den omstændighed, at tilskuddet fra tipsmidlerne bortfalder, medfører, at statens tilskud til ungdommens uddannelsesfond stiger med et tilsvarende beløb.

Jeg skal anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Iver Poulsen): Jeg har hermed den ære at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission til undersøgelse af visse forhold under den tyske besættelse.

Ingen går med glæde i gang med at fremdrage og undersøge de forskellige forhold

under og omkring besættelsestiden, som naturligvis for mange år siden burde have været bragt til en værdig og endelig afslutning.

Men de oplysninger og begrundede beskyldninger mod navngivne personer, som i Hjaltsagens kølvand — nu sidst gennem generalmajor Højland Christensens udtalelser til Jyllands-Posten af 1. januar i år — er kommet til offentlighedens kendskab, er af en så alvorlig karakter, at den tilbunds-gående undersøgelse af alle forhold og enhvers ansvar, som man tilsyneladende hidtil er vejet tilbage for, nu må foretages. Hvis der ikke nu gribes fast og resolut om nælden og skabes den klarhed, som offentligheden har krav på, må menigmand med rette spørge: hvornår kommer og hvordan bliver den næste afsløring af forhold, som vor generation ikke kan være tjent med skal gå uopklarede over i historien?

Og før den ungdom, som skal videreføre og udbygge det demokrati, den får i arv efter os, er det livsnødvendigt, at der skabes klarhed over, hvordan vor styreform virkede i en tid, hvor den blev sat på prøve. Denne klarhed er det vor pligt at tilvejebringe.

Alle er formentlig enige om, at den auditorundersøgelse, som nu foregår, er helt nødvendig; men skal der skabes fuldstændig klarhed, må ikke alene forholdet mellem modstandsbevægelsen og den lille generalstab undersøges til bunds, men også forholdet mellem den lille generalstab og politikerne må undersøges lige så grundigt. Ellers kan nogle let blive syndebuk for andre.

Hvor dybt alvorlige de forhold end er, som nu er gjort til genstand for auditorundersøgelse, så udgør de dog kun en beskeden del af alt det, som skal undersøges, før fuld klarhed er tilvejebragt.

Den parlamentariske kommissions undersøgelser og afgørelser blev modtaget af befolkningen med den dybeste mistillid og efterlod en følelse af, at politikerne behandlede sig selv på en anden og mere lømfældig måde end den, hvorpå andre borgere blev behandlet, idet politikere blev sat til at undersøge og bedømme egne og kollegers forhold og handlinger.

For alles skyld — ikke mindst for politikernes og for deres anseelse — må denne mistillid fjernes.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om erhvervsvejledning.

Valgt blev: *K. B. Andersen, Nina Andersen, Lysholt Hansen, Helge Nielsen, Peter Nielsen, Poul Nilsson, Viola Nørlov, Peter Ravn, Grethe Philip, N. Chr. Christensen, Conrad Kofoed, Finn Poulsen, Sinnbeck, Poul Thomsen, Hanne Budtz, Edv. Jensen og Chr. Madsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om fremme af udbyttedeling og oprettelse af sociale fonds.

Valgt blev: *Robert Sørensen, Poul Hansen (Grenå), Lund Jensen, Helge Nielsen, Poul Nilsson, Hans Rasmussen, Henning Rasmussen, Elna Syvertsen, Baunsgaard, Anker Lau, Dalsgaard, Johs. Hansen, Søren Jensen, Foss, Fanger, Clara Munck og Chr. Madsen.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til justitsministeren og forsvarsministeren af Herluf Rasmussen, Morten Lange, Aksel Larsen og Skræppenborg-Nielsen. („Hvad har regeringen foretaget sig, og hvad agter den at gøre for at skaffe klarhed angående de omdiskuterede, fuldbyrdede eller påtænkte, likvideringer af modstandsfolk i besættelsesårene?“).

Ordføreren for forespørgerne (Herluf Rasmussen): Det er nødvendigt som en kort indledning til vor begrundelse for, at regeringen spørges om, hvad den har foretaget sig, og hvad den agter at gøre for at skaffe klarhed angående de omdiskuterede, fuldbyrdede eller påtænkte, likvideringer af modstandsfolk i besættelsesårene, at præcisere, at vi ved at rejse denne sag i det høje ting ikke har til hensigt at genoptage diskussionen om de under krigen stedfundne likvideringer af personer, der mod betaling eller af andre grunde angav deres landsmænd til tyskerne. Disse sager har ingen relation til det, vi beskæftiger os med her i dag.

Tværtimod; vi har den største respekt for den disciplin, hvormed denne modstandsbevægelsens mest ubehagelige opgave blev løst.

Det er imidlertid noget ganske andet, når det drejer sig om et forsøg på likvidering eller fuldbyrdet likvidering af modstandsfolk, der stod midt i en kamp på liv og død mod en fjende, der ikke gav pardon.

I begyndelsen af december måned sidste år blev sagerne ganske periferisk berørt i forbindelse med et spørgsmål til den højtærede justitsminister, hvori der krævedes en politimæssig undersøgelse af de oplysninger, der i et københavnsk dagblad var fremkommet om forsøg på likvidering af en fremtrædende modstandsmand, nuværende generalmajor Aage Højland Christensen, under besættelsen.

Som alle ved, blev kravet afvist med den begrundelse, at der efter den højtærede justitsministers skøn ikke var rimelig formodning om, at den i spørgsmålet omtalte plan skulle være af forbryderisk karakter, hvortil yderligere blev anført i afvisningen, at planen jo ikke blev bragt til udførelse, og at der var forløbet ca. 17 år, siden begivenhederne skulle have fundet sted.

Udtrykket „et løst grundlag“ blev benyttet af den højtærede justitsminister, og i dagbladet *Aktuelt* for den 15. december 1960 skrev man bl. a. — jeg beder om tilladelse til et citat—:

„Disse grumme svagt funderede sager drejer sig dels om, at der i 1944 skal være færdiggjort en ordre til likvidering af nuværende generalmajor Aage Højland Christensen, og dels om, at den militære modstandsleder i Jylland ved et møde i Jyllandsledelsen ifølge udtalelse af en kaptajn Føddersen skal have rejst spørgsmålet om likvidering af den jyske nedkastningschef Toldstrup, hvis han ikke ville lystre ledelsen.“

Lederen i *Aktuelt* stemmer meget nøje overens med de synspunkter, der her i det høje ting blev fremført af den højtærede justitsminister, og så langt er man altså nået, at man vover at tilbagevise beskyldninger om tilskyndelse til drab fremsat af navngivne personer som noget ganske løst.

Udgangen blev som bekendt, at man ikke gik med til at foretage en politimæssig undersøgelse, men overlod det til auditøren